

SVEČIAVIMASIS. Mūsų

Tie žmonės, kurie tikrai norėtų padėti globos namuose augantiems vaikučiams, bet įvaikinti ar imtis nuolatinės globos nesiryžta, galėtų apsvarstyti ir kitokias galimybes. Galbūt užsiimti savanoriška veikla su vaikų namų globotiniais arba artimiau susidraugauti su konkrečiu vaiku.

Pirmiausia pabandykite išsiaiškinti, ką šie du dalykai apima ir kuo jie skiriasi vienas nuo kito.

■ **Savanoriška veikla** – tai laisvalaikio, prasmingų veiklų su vaikų namų globotiniais organizavimas tiek įstaigoje, tiek už jos ribų ar tiesiog vaiko palydėjimas į būrelį mieste. Ši veikla gali būti labai įvairi.

■ **Savanoriška globa (svečiavimasis)** – tai pastovūs trumpalaikiai suplanuoti susitikimai su konkrečiu vaiku savaitgaliais, per šventes ar vaiko atostogų metu. Vaikui, kurio ryšiai su šeima ir giminaičiais nutrūkę, tokia draugystė yra labai svarbi, nes jam yra skiriamas individualus dėmesys, jis gali svečiuodamasis pas kitus namuose matyti kitokį šeimos modelį, nei matė augdamas su biologiniais tėvais.

Veikla, kuria užsiimtumėte kartu su vaiku ėmėsi savanoriškos veiklos ar sava-

norios globos, gali ir sutapti. Ir vienu, ir kitu atveju galėtumėte kartu eiti pasivaikščioti į gamtą, aplankyti teatro spektaklį ir pan. Tačiau pirmuoju atveju bendraujama su įvairiais globos namų auklėtiniais, o antruoju – su vienu konkrečiu vaiku.

Lankymasis globos namuose yra rimtas įsipareigojimas. Tai ne tokia vieta, kur nori – eini, nenori – neini.

Kaip to pasiekama

Procedūros, kaip tampama savanoriu ir savanoriu-globėju, skiriasi. Siekiant savanoriškos globos (svečiavimosi) dokumentų įforminimo procedūra sudėtingesnė.

1 **Savanoriška veikla.** Dėl galimybės 1 savanoriauti vaikų globos namuose reikia kreiptis į konkrečius vaikų globos

namus. Čia administracijos atstovai gali tiesiog su jumis pasiūlyti arba pasiūlyti jums užpildyti anketą, kuri padės išsiaiškinti jūsų motyvaciją, patirtį, veiklą, kuria norėtumėte ir galėtumėte užsiimti, duomenis apie žalingus įpročius ir pan.

Tuomet bus sudaroma savanoriškos veiklos sutartis, kurioje bus aptartos visos su šia veikla susijusios aplinkybės (veiklos pobūdis, jos trukmė, kokia ir kuriam vaikui reikalinga pagalba ir kt.).

2 **Savanoriška globa (svečiavimasis).** Jos siekiantis asmuo turi kreiptis į savo gyvenamosios vietos Vaiko teisių apsaugos skyrių (toliau – VTAS) ir pateikti asmens dokumentą, rašytinį prašymą, reikės ir medicininės pažymos. Tuomet ne vėliau kaip per 30 dienų bus atliekamas jūsų tinkamumo patikrinimas. Atestuoti socialiniai darbuotojai pasiaiškins, ar jūsų buities ir gyvenimo sąlygos

– pas vaikus. Jų – pas mus.

tinkamos tam, kad priimtumėte vaiką į svečius, pasidomės, ar kartu gyvenantys asmenys sutinka, kad į svečius atvyktų vaikas iš globos namų, ir pan.

Galiausiai bus surašyta išvada apie jūsų tinkamumą priimti vaiką laikinai svečiuotis.

Su šiuo dokumentu kreipiamasi į pasirinktą globos įstaigą. Čia jums bus pasiūlytas globotinis, jeigu kreipdamiesi neturėjote omenyje konkretaus vaiko, pavyzdžiui, giminaičio.

Svarbiau – vaiko interesai

Prašyme dėl vaiko išleidimo laikinai svečiuotis galima nurodyti, kokios lyties ar amžiaus vaiką pageidaujate priimti savo namuose. Galima ir atsisakyti priimti vaiką svečiuotis dėl tam tikrų priežasčių. Tačiau specialistai pabrėžia, kad visų pirma paisoma vaiko, kuris svečiuosis, interesų, o ne derinamasi prie savanorių pageidavimų.

Teisės aktuose nustatyta, kad laikinai svečiuotis išleidžiami ne jaunesni kaip penkerių metų vaikai. Tais atvejais, kai vaikas išleidžiamas svečiuotis pas giminaičius arba siekiama neiškirti brolių ir seserų, amžiaus riba gali būti treji metai.

Globoti leidžiama vyresnius vaikus, nes jiems jau galima paaiškinti taisykles. Vyresnis vaikas supras, kad jis negyvens su globėju nuolatos, kad globėjas netaps jo šeima, o bus tiesiog draugas.

Svarbu pasitikėjimas

Kai imamasi savanoriškos globos, susitikimai su vaiku turi būti planuojami ir neatsitiktiniai. Globėjui neprivaloma su vaiku praleisti kiekvieno savaitgalio, tačiau svarbu susitarti su juo dėl tolesnių susitikimų, pranešti, jei susitikti neišeina, kad vaikas žmogumi pasitikėtų, nesijaustų atstumtas ir nereikalingas.

Kai vaikas bendraus su savanoriu globėju, globos įstaigos atstovai domėsisi tuo, kaip jam sekasi.

Savanoriškai globos institucijoje augantį vaiką globojantys asmenys vėliau gali kreiptis į savo gyvenamosios vietos VTAS su prašymu tą vaiką nuolat globoti ar įvairinti. Praktikoje tokie atvejai nėra reti, nes dažnai su vaiku užsimezga ryšys.

Konsultavo valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos specialistai

Trys klausimai psichologui

Vaiko ir šeimos psichologas,
globos ir įvaikinimo specialistas
ANDRIUS ATAS

1 Ar, kai su vaiku iš globos namų bendraujama tik retkarčiais, nekyla grėsmės, kad globėjas arba vaikas pernelyg prisiriš vienas prie kito ir išsiskyrimas juos pernelyg skaudins?

Jeigu suaugusiajam dėl šių klausimų kyla didelė baimė, siūlyčiau tai laikyti psichologine problema, kurią reikėtų išspręsti prieš pradėdant bendrauti su vaiku. Jeigu žmogus gyvenime yra patyręs didelę netektį ir labai baiminasi, kad netektį patirti vėl, jam pirmiausia reikia užsiimti savo vidiniu pasauliu.

Pats faktas, kad tarp vaiko ir suaugusiojo užsimezga stiprus ryšys, yra gerai. Negerai, jeigu suaugusysis pernelyg jautriai į tą ryšį reaguoja. Žmogus, kuris yra psichologiškai brandus, atėjus laikui mokės su savo globotiniu išsiskirti tinkamai.

Visiems, kurie nori užsiimti savaitgaline vaikų globa, būtina siūlyčiau apsilankyti GIMK (Globėjų ir tėvių mokymo ir konsultavimo) mokymuose, nors įstatymiškai tai ir nėra privaloma.

2 Jeigu globotinis, su kuriuo žmogus bendrauja tik retkarčiais, sako: „Nepalik manęs, aš noriu gyventi su tavimi visą laiką“, kaip reikėtų jam paaiškinti savo neįgiamą atsakymą?

Pradedant bendrauti su globos namų auklėtinu reikėtų jam aiškiai įvardyti, kiek laiko jūs esate pasiryžę su juo bendrauti ir kodėl. Pavyzdžiui, gal ketinate jį lankyti iki Naujųjų metų, iki kitų Velykų ar pan. Patys turite žinoti, kodėl pasirenkate būtent tokį terminą, ir

jo laikytis. Kai iki termino pabaigos lieka 2–3 mėnesiai, dera vaikui vis priminti, kad liko keli susitikimai, ir daugiau nebebendrausite. Jam turi būti įvardytos aiškios priežastys, kodėl toliau negalėsite su juo draugauti, pavyzdžiui, jūsų šeimoje atsiras kūdikis, išvyksite į užsienį, keisite darbą ar pan. Jeigu vaikas nesupras, kodėl jūsų santykiai nutrūko, jis dėl to gali pradėti kaltinti save, ir tai jį traumuos. Jeigu nesate tikri, kaip atsisveikinti, pasitarkite su psichologu.

Iš to, kas čia pasakyta, seka išvada, kad patys turite suprasti, jog lankymasis globos namuose yra rimtas įsipareigojimas. Tai ne tokia vieta, kur nori – eini, nenori – neini.

3 Praktikoje pasitaiko atvejų, kai savanoris su vaiku susidraugauja ir iš vadinamojo savaitgalinio globėjo tampa nuolatinis globėju ar įvaikintoju. Tad gal tikrai naudinga iš pradžių „pasibandyti“ ir tik po to ryžtis įvaikinti?

Savanoriška globa ir veikla turi kitokius tikslus nei įvaikinimas ar nuolatinė globa, ir nereikia šių dalykų painioti. Savanoriškos globos esmė – tai vaiko asmens vertės teigimas reguliariai dalijantis su juo dalimi savo laiko ir namais. Tai – tam tikra draugystės forma.

O globa ir įvaikinimas – tai visapusiškai pagalba vaikui užaugti, atveriant jam visą save ir savo gyvenimą. Tai kur kas daugiau nei draugystė, tai – pašaukimo klausimas. Todėl būtų nerimta eiti į vaikų namus savanoriauti ir žiūrėti, gal iš to išeis kas rimtesnio.

Jeigu žmogus abejoja dėl to, ar jis tinkamas įsivaikinti, tai yra normalu, tačiau jis turi pirmiausia apsispręsti lankydamas GIMK mokymus, specialistų padedamas, o ne „gyvai“ vaikų namuose. Iš tiesų pasitaiko žmonių, kurie per mokymus supranta, kad įtėviais tapti jie visgi nepajėgūs, ir nusprendžia turimą potencialą realizuoti imdamiesi savaitgalinės globos.

Jei galite jiems parodyti jūrą, savo sodybą, nusivežti į baseiną ar net šiltus kraštus, kodėl to nepadarius?

Kaip teorija virsta praktika

Apie tai papasakoti sutiko Vilniaus Antakalnio vaikų socialinės globos namų direktorė Elvyra Lotc: „Į mus savanorių kreipiasi gana daug – tai ir studentai, ir vyresni žmonės, ir vienas kitas pensininkas. Tik ne visi besikreipiantieji pasirodo tinkami šiai veiklai.

Būna padėjėjų, iš kurių vaikai sulaukia realios paramos. Tarkim, viena moteris jau seniai kiekvieną savaitę mūsų auklėtiniams veda rankdarbių būrelį (ji pati parūpina ir visas reikiamas medžiagas). Yra studentų, kurie padeda mūsų auklėtiniams ruošti namų darbus. Yra ir pagalbinių, kurie vaikus palydi pačiuožinėti ant ledo, aplankyti nemokamą renginį prekybos centre ar kitur.

Tačiau nemažai žmonių apsilanko vieną kitą kartą, o vėliau į šią veiklą numoja ranka. Tai tikrai negerai – būna, kad vaikas jau spėja priprasti, prisirišti, o savanoris prapuola. Kad ir studentai – po pirmų apsilankymų jie gali atrodyti labai geranoriški, tačiau susiranda darbą ar kitos veiklos ir globos namų auklėtinius užmiršta.

Tad prieš kreipiantis į vaikų globos

namus patartina gerai pamąstyti, ar tikrai esate nusiteikę užsiimti šia veikla ilgai ir reguliariai. Jeigu ketinate užsukti porą kartų, o dėl tolesnių apsilankymų nesate tikri – geriau nesuteikite vaikams tuščių vilčių.

Kada tenka nusivilti?

Neretai į mus besikreipiantys savanoriai tikisi, kad vaikų namų globotiniai ir personalas jų visuomet laukia išskėstomis rankomis, o susidūrę su realybe nusivilia.

Savanoriai užaina pas mus tuomet, kai patogų jiems, ir supyksta, jeigu tuo metu neturime galimybės jiems visko aprodyti ir papasakoti. Tai palyginčiau su situacija, kai pas jus į namus svečiai ateina neperspėję – kažin ar visuomet su jais maloniai bendrausite.

Pasitaiko geradarių, kurie atneša dovanų ir tuojau nori su jomis nusifotografuoti, tačiau pas mus pagal nustatytą tvarką fotografuoti negalima, o tada jie įsižeidžia.

Mūsų globotiniai jau mokiniai, ir tokio amžiaus vaikai iš karto nepuola draugiškai bendrauti su apsilankiusiu suaugusiuoju – jie renkasi, su kuo nori bendrauti. Be to, vaikų namų globotiniai, kaip ir visi kiti žmonės, vieni linkę daugiau bendrauti, o kitiems reikia laiko, kad užmegztų ryšį.

Savanoriška globa ar veikla?

Savanoriškos globos (svečiavimosi) atveju pasitaiko retai, jų daug mažiau nei savanoriškos veiklos. Tiems, kurie domisi savanoriška globa, aš ir patarčiau pirmiau imtis savanoriškos veiklos. Taip pabūtumėte su keliais vaikais, tarkim, padėdami jiems ruošti pamokas. Šitaip bendraujant natūraliai paaiškėtų, su kuriuo vaiku sutariate geriausiai, ir tuomet jau galėtumėte daugiau rūpintis juo vienu.

Kai iškart imamasi savanoriškos globos, išsina, kad globėjui vaikas priskiriamas dirbtinai, jiems nė nesusitikus ir nepabendravus. Tai yra, gavusi duomenų apie atsiradusį globėją, aš, vaikų namų direktorė, turėčiau jam savo nuožūra parinkti vaiką. Tačiau juk negaliu nuspėti, ar tarp jų tikrai susiklostys geri santykiai. Todėl ir raginu pirmiausia apsilankyti pas mus kaip savanoriui, pabendrauti su keliais vaikais ir pažiūrėti, kaip viskas susiklostys.

Iš tiesų pasitaiko savanorių, kurie su mūsų globotiniais užmezga gražius ilgalaikius santykius, retkarčiais net juos įsivaikina. Tačiau, kaip jau minėta, prieš kreipiantis reikia gerai apsvarstyti, ar tikrai esate nusiteikę reguliariai ir neatlygintinai rūpintis svetimais vaikais. Juk turėtumėte ne tik linksmi kartu leisti laiką, bet ir suteikti pagalbą, kai vaikui nesiseks, kai iš jo šaipysis bendraamžiai mokykloje ar kai jis sirgs“.

*Nepainiokime
ilgalaikės ir savanoriškos globos tikslų.
Pirmu atveju tai visapuse
pagalba vaikui užaugti,
antru mes jam dovanojame
savo draugystę. Tai irgi
yra labai svarbu.*

Patirtys: Ar savanoriams neskauda širdies?

Pasakoja Erika, savanoriaujanti vaikų globos namuose dešimt metų: „Tikriausiai neįmanoma likti abejingam globos namuose gyvenančių vaikų likimui, todėl ir man norėjosi kažkuo prisidėti prie vaikų gerovės. Pirmą kartą apsilankiusi globos namuose supratau, kad kur kas didesnė parama ir nauda – nuolatinis bendravimas su vaikais, o ne jų lankymas per šventes su saldumynais ir dovanomis.

Su bendraminčių grupe, suderinę su globos namų vadovybe, išsivedame kelis vaikus į miestą pramogauti ar paprasčiausiai pasivaikščioti gamtoje kelias valandas, kartais pasikviečiame juos pasisvečiuoti pas save. Svečiuotis namuose vaikams labiausiai ir patinka, tikriausiai todėl, kad jie ilgisi namų aplinkos, kur dėmesys skiriamas asmeniškai jiems.

Nereikia bijoti prisirišti prie vaikų. Blogiau yra būti abejingam ar, teisinantis baime prisirišti, nedaryti nieko.

Kiek pastebime, vaikai savanorių vizitų labai laukia. Dažniausiai neprireikia daug pastangų prakalbinti mažesnius, o su didesniais būna įvairių patirčių. Tačiau negalėčiau pasakyti, kad toks bendravimas kai kuriems vyresniams vaikams nereikalingas – kiekvienas nori būti priimtinas

ir pastebėtas, nori būti vertinamas. Tai dar viena proga jam pasitempti, geriau elgtis, tiesiog pabėgti nuo kasdienybės.

Sudužusios viltys

Emociškai man buvo sunkiausi pirmieji apsilankymai kūdikių namuose. Taip pat kiekvieną kartą sunku sveikintis su nauju globos namų gyventoju. Juk vaikai neturi gyventi tokiose įstaigose, todėl susitaikyti ir apsiprasti su jų buvimu čia nepavyksta.

Skaudu matyti, kaip vaikai ilgisi savo namų ir tėvų, kol nėra praradę vilties pas juos grįžti. Būna, išgirsta pažadą, kad tėvai dabar juos tikrai pasiims, ir labai džiaugiasi, tačiau tai dažniausiai telieka pažadu... Kai vaiko viltys žlunga, svarbu su juo kalbėtis, nors galbūt ir ne viską galime jam paaiškinti. Kartais užtenka vien išklausti.

Natūralu, kad su kai kuriais vaikais užsi-
mezga stipresnis ryšys, ir jei nebesilankysiu globos namuose ar tiesiog vaikai užaugs ir iš ten išeis, bendrausime toliau. Neprisirišti prie jų savanoriams nepavyksta, bet ir nereikia to vengti, juk vaikai turi rūpėti. Blogai yra būti abejingam ar, teisinantis baime prisirišti, nedaryti nieko.“

GINTARĖ KAIRYTĖ

Emmaljunga

Made in Sweden
Since 1925

- klasikinis ir prabangus
- tinka nuo gimimo iki 3 metų
- visas komplektas – vežimėlis su sėdimąja dalimi ir lopšiu
- pridodamas čiužinys, apsauga nuo lietaus, 2 kojų dangalai, įsiūta apsauga nuo saulės ir tinklėlis nuo vabzdžių
- dideli vidiniai matmenys
- rėmas su sportiniais ratais, ant rutulinių guolių montuojami beameriai ratai
- dideli pasukami priekiniai ratai
- labai gera amortizacija

AMŽINA KLASIKA NUO 1925 METŲ

„EMMALJUNGA MONDIAL DUO COMBI“ SU RĖMU „DUOS“

Vilniuje

P. Lukšio g. 34,
Tel. (8 5) 278 91 79
El. p. info@babycenter.lt

Klaipėdoje

Taikos pr. 66A,
Tel. (8 46) 41 91 78
El. p. klaipeda@babycenter.lt

Greifto

Oficialus atstovas Lietuvoje

www.babycenter.lt

BABYCENTER